

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. — Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Amsterdam; Mr Dr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes. Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.— per halfj., buitenl. f 10.— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: De langzame haast des Heeren, 2. — Uit de Schrift: Het Evangelie een kracht Gods tot zaligheid (Rom. 1:16). — Kerkelijk leven: Wij capituleren (Eerste Proeve). — Theol. Hoogeschooldag. — Aantekeningen bij de H. Cat. door ds J. v. Bruggen. — Indrukken van de synode: Praeadviseurs, Theol. Hoogeschool, De pastorie van Mühlberg, Nieuwe lector: de

negende man. — Op en om 't kerkplein: „Ende de mol“. — Onder de streep: De beweging der Jongeren, 2. — Gezinsleven. — Pol. en Soc. leven: Het meisje in de maatschappij. — Aan een jongeren tijdgenoot: Exodus-complex-beweging. — Groninger Brieven. — Persschouw. — Kerknieuws. — Verslag Generale Synode.

De langzame haast des Heeren (II)

HOOFDARTIKEL

Daar is eerst in het opschrift dat woord: langzaam. Dat wil zeggen: het duurt lang voor de Heere doet, wat Hij zegt; tenminste: het duurt lang voordat de Heere de vervulling van Zijn spreken doet komen. Het duurt lang voor de Heere Zijn beloften, maar het duurt ook lang voor de Heere Zijn dreiging vervult. En (want dat moet er noodzakelijk bij, anders is dat woord langzaam nog niet verklaard: langdurigheid is immers nog wat anders dan langzaamheid) als ik Hem nu zie werken vanaf mijn menschenplaatsje, dan is het voor mijn waarneming dat die lange duur van 's Heeren werkzaamheid als langzaamheid ondervonden wordt. Dan zeg ik: wat duurt dat lang en wat gaat dat langzaam. „Gods molens malen langzaam“, al malen ze zeker. Dat woord „langzaam“ wil dus vooral niet opgevat zijn als een begripsmatige, wetenschappelijke omschrijving van den aard van Gods werken in den tijd, maar wil wel uitdrukking geven van den indruk, dien dat werken op een menschenkind maakt. Willen we voorbeelden? Wel, dan moeten we terug in de geschiedenis, tot we bij den aanvang vrijwel van de geschiedenis komen. Adam en Eva hadden ná Abels dood twee zonen: Kain en Seth. De zoon van Seth was Enos. En zóó als aan Kain duidelijk wordt, dat het lang duurt voor de dreiging Gods vervuld wordt, zoo wordt aan Enos duidelijk, dat het lang duurt, dat Gods belofte wordt vervuld, maar aan beiden wordt óók gezien door wie oogen des geloófs ontvangen heeft, dat de langdurigheid van Gods werken voor 's menschen waarneming en van 's menschen waarneming uit wel langzaamheid schijnt en — beurtelings in spot en klacht — die langdurigheid wel voor traagheid gehouden worden kan, maar dat die langdurigheid alleen te verstaan en te prijzen is vanuit het geloof in de zekerheid en den rijkdom van den vasten raad des Heeren. Zóó dat Gods kind maar niet mag zuchten: wat malen 's Heeren molens langzaam, al malen ze dan ook zeker, maar komen moet tot den jubel van het geloof: De molens van mijn God, ze kunnen langzaam malen, omdat ze zeker malen.

Kain heeft zijn broeder Abel doodgeslagen. Dan komt de Heere tot Kain om over hem Zijn vloek te spreken: „En Hij zeide: Wat hebt gij gedaan? daar is een stem des bloeds van uw broeder, dat tot Mij roept van den aardbodem. En nu zijt gij vervloekt van den aardbodem, die zijn mond heeft opengedaan, om uws broeders bloed van uw hand te ontvangen. Als gij den aardbodem bouwen zult, hij zal u zijn vermogen niet meer geven; gij zult zwervende en dolende zijn op de aarde“ (Gen. 4:10, 11). Nu is die vloek des Heeren over Kain heel vaak misverstaan. Het platte ongelooft heeft wel in bedekte pret er op gewezen, dat de Schrift hier in Gen. 4 innerlijk tegenstrijdig is, want naar den vloek zou Kain een zwerveling worden, maar zie eens verder op in Gen. 4! Daar wordt onmiddellijk na die geschiedenis van Kains doodslag de geschiedenis van Kains geslacht beschreven en het eerste wat dan verteld wordt van Kain, nadat hij als een gevloekte van voor Gods aangezicht

is weggetrokken, is, dat er een definitief einde aan zijn zwervelochten gekomen is, want Gen. 4:17 zegt, dat Kain een stad bouwde en die stad noemde naar den naam van zijn zoon. Welnu: hoe poover en armelijk die stad van Kain ook geweest zal zijn en hoe weinig wij daarin zouden terug vinden van onze twintigste eeuwse hulzenmassa's, toch: wie een stad bouwt, is geen zwerveling meer; zoo iemand heeft zich met ter woon gevestigd. Dan is dus de conclusie snel getrokken: hier klopt de bijbel niet.

Er zijn anderen, die wel willen vasthouden aan de onfeilbaarheid van de Heilige Schrift, ook in Gen. 4, maar die van oordeel zijn, dat deze geschiedenis van den vloek des Heeren over Kain en van de ontwikkeling van zijn geaacht daarna, alleen is te verstaan vanuit de „leer der algemeene genade“. Dat is b.v. het standpunt van prof. Aalders in de Korte Verklaring. Deze schrijft: „dat Kains leven gespaard blijft is van meet af aan als een betoon van Goddelijke ontferming te zien; de broedermoordenaar had den dood op staanden voet verdiend, en dat hem in de plaats daarvan den vloek van vruchteloosheid van zijn akkerbouw en van rondzwerven over de aarde wordt opgelegd, is, hoewel een zware straf, tegelijkertijd een genade. Deze genade is dezelfde die in Gen. 3 openbaar wordt, als niet onmiddellijk de dood intreedt, alhoewel 'toch ernstige straffen het gevallen menschenpaar treffen“¹⁾. Het Kainsteeken is, volgens Aalders dan ook niet een teeken, dat Kain droeg ter herkenning en waarschuwing voor anderen, maar een teeken, dat God aan Kain gaf, evenals b.v. later Noach den regenboog als teeken ontving, om hem te verzekeren, dat hij bleef deelen in de werking van de algemeene genade. „Van die genade (n.m.l. dat Kains leven nog gespaard werd, J. K.) geeft God aan Kain, in antwoord op zijn uitgesproken vrees, de bevestiging, ook door middel van een teken“. „Er is gegronde reden om helemaal niet te denken aan een teken dat Kain zelf droeg..... De woorden kunnen ook worden vertaald, zoals wij hebben gedaan: „de HEERE gaf een teken aan Kain, dat hem niet zou doodslaan wie hem ook aantrof“; en dit is de meest natuurlijke opvatting. Het teken is dan een onderpand, een waarborg van Godswege, dat Hij zorg zal dragen, dat Kain niet wordt gedood“²⁾. Aldus Dr Aalders. En Dr A. Kuyper ziet ook in de ontwikkeling in Kains geslacht (Jabal, Jubal en Tubal Kain) de werking der algemeene genade³⁾. Zowel de vloek over Kain als de geschiedenis van Kains geslacht is dus volgens dezen exegeet en dezen dogmaticus vrucht en bewijs van Gods algemeene genade.

Het kan voor ieder, die onbevange de Schrift leest, duidelijk zijn, dat het met deze opvatting in den

grond er niet veel beter voorstaat, dan met die opvatting van de tegenstrijdigheid in de Heilige Schrift, die zoo juist even bespreking vond. Want als God een vloek spreekt met zóó absoluut geweld, in den donkeren ernst van Zijn toorn, dan is niemand gerechtigd te zeggen: het valt nog mee. De doodslager wordt niet op staanden voet geëxecuteerd. Dit is genade. Dr Aalders wijst er zelf terecht op, dat in Gen. 4:11 er voor het eerst in de Heilige Schrift sprake is van Gods vloek over den mensch. „In Gen. 3 lezen we wel van den vloek over de slang (vs 14), en van den vloek over den bodem (vs 17), maar thans is het voor het eerst dat tot een mens in eigen persoon gezegd wordt „gij zijt vervloekt““⁴⁾. Maar wie geeft dan dr Aalders het recht het uitspreken van dezen particulieren vloek een algemeenen zegen te achten? En waarom maakt deze exegetische auteur toch dien ongeoorloofden sprong van de juiste stelling, dat Kains blijven leven onverdiend was, naar dien heel anderen: dat dit dus genade was? Hoe weerloos is deze opvatting tegen de dialectiek van Karl Barth, die Kain ook genade in Gods oogen vinden laat en het Kainsteeken misvormt tot een genadebewijs en die durft concluderen: „Aldus triumfeert in Gods geduld het almachtige, genadige en barmhertige en juist zoo heilige en rechtvaardige God-zijn van God“⁵⁾.

Spakenburg.

KAMPHUIS.

¹⁾ A.w., bl. 158.²⁾ „So triumfeert in Gottes Geduld das allmächtige, gnädige und barmherzige und gerade so heilige und gerechte Gottsein Gottes“, Karl Barth, Kirchliche Dogmatik II, 1^a, Zürich, 1946, S. 464.

UIT DE SCHRIFT

Het Evangelie een kracht Gods tot zaligheid

Rom. 1:16.

In het voorgaande artikel legden we er den nadruk op, dat het evangelie een kracht Gods is. Het is geen ijdel, leeg woord, maar het werkt wat uit.

Het bewerkt, wat geen enkele macht ter wereld werken kan, n.l. zaligheid.

Dat woord willen we nu eens nader bekijken.

We kennen het allen van onze jeugd aan.

We hebben het duizend maal hooren voorlezen uit den Bijbel.

En het duizend maal hooren gebruiken in een preek. Maar daarmee is nog niet gezegd, dat we het recht verstaan.

Bij zaligheid denken we in de eerste plaats aan een toestand van geluk.

Als we op de catechisatie aan de kinderen vroegen wat ze onder zaligheid verstonden, dan bleek, dat ze daarbij dachten aan den hemel, of aan een toestand van hoogste aangenaamheid en genieting.

Niet alleen de kerktaal gebruikt het woord vaak in dezen zin, maar ook de taal der wereld kent dit gebruik. Als men iets heel fijns of aangenaams beleefd heeft zegt men: Het was zalig.

De Schrift spreekt inderdaad wel van zalig in den zin van hoogst gelukkig.

Ik denk aan Psalm 1: Welgelukzalig is de man, die niet wandelt in den raad der goddeloozen, noch staat op den weg der zondaren, noch zit in het gestoele der spotters; maar zijn lust is in des HEEREN wet, en hij overdenkt zijn wet dag en nacht.

En aan Psalm 32: Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgeluk-

¹⁾ Dr G. Ch. Aalders, Het boek Genesis opnieuw uit den grondtekst vertaald en verklaard, 1^a, Kampen 1949, bl. 162.

²⁾ A.w., bl. 162, 161.

³⁾ Dr A. Kuyper, De Gemeene Gratie, Leiden, 1902, I, bl. 281.